

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

NUOMONĖS

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl Komisijos pateiktų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl prekybos vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija ir manipuliavimo rinka pasiūlymo bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl baudžiamųjų sankcijų už prekybą vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija ir už manipuliavimą rinka pasiūlymo

(2012/C 177/01)

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS,

atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 16 straipsnį,

atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 7 ir 8 straipsnius,

atsižvelgdamas į 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽¹⁾,

atsižvelgdamas į 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių asmenų duomenų judėjimo ⁽²⁾, ypač į jo 28 straipsnio 2 dalį,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

1. ĮVADAS

1.1. Konsultacija su EDAPP

1. Ši nuomonė teikiama kartu su kitomis keturiomis EDAPP nuomonėmis dėl finansų sektoriaus, kurios visos priimtos tą pačią dieną ⁽³⁾.
2. 2011 m. spalio 20 d. Komisija priėmė Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl prekybos vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija ir manipuliavimo rinka pasiūlymą (toliau – siūlomas reglamentas) bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl baudžiamųjų sankcijų už prekybą vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija ir už manipuliavimą rinka pasiūlymą (toliau – siūloma direktyva). Siūlomus reglamentą ir direktyvą (toliau kartu – pasiūlymai) Komisija nusiuntė EDAPP konsultacijai ir gavo 2011 m. spalio 31 d. 2011 m. gruodžio 6 d. Europos Sąjungos Taryba paprašė EDAPP konsultacijos dėl pasiūlymų.

⁽¹⁾ OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

⁽²⁾ OL L 8, 2001 1 12, p. 1.

⁽³⁾ 2012 m. vasario 10 d. EDAPP nuomonė dėl teisės aktų paketo dėl bankų, kredito reitingų agentūrų veiklą, finansinių priemonių rinkas (MIFID/MIFIR) ir piktnaudžiavimą rinka reglamentuojančių teisės aktų.

3. Prieš priimant siūlomą reglamentą su EDAPP buvo pasikonsultuota neoficialiai. EDAPP pažymi, kad pasiūlyme atsižvelgta į kelias jo pastabas.
4. EDAPP palankiai vertina tai, kad Komisija ir Taryba su juo konsultuojasi.

1.2. Pasiūlymų tikslai ir taikymo sritis

5. Dar 2003 m. pradžioje priimta Piktnaudžiavimo rinka direktyva (PRD) ⁽¹⁾ buvo nustatyta bendra ES sistema, kuria buvo siekiama užkirsti kelią prekybai vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija ir manipuliavimui rinka, atskleisti šiuos veiksmus ir taikyti sankcijas.
6. Praėjus keleriems metams nuo minėtos direktyvos įsigaliojimo Komisija įvertino MRD taikymą ir nustatė įvairių problemų, kaip antai tam tikrų priemonių ir rinkų reguliavimo spragų, veiksmingo įgyvendinimo trūkumą (reguliuotojams trūko tam tikros informacijos ir įgaliojimų, o sankcijų nebuvo arba jos buvo nepakankamai atgrasančios), tam tikrų svarbiausių sąvokų neaiškumą ir emitentams tenkančią administracinę našą.
7. Atsižvelgusi į šias problemas ir svarbius pokyčius, atsiradusius finansinėje erdvėje dėl teisės aktų, rinkos ir technologijų raidos, Komisija priėmė teisės aktų pasiūlymus dėl MRD direktyvos reformos, kuriuos sudaro siūlomas reglamentas ir siūloma direktyva. Siūlomo persvarstymo politikos tikslas – didinti investuotojų pasitikėjimą ir rinkos vientisumą bei neatsilikti nuo naujų finansų sektoriaus pokyčių.
8. Siūlomu reglamentu visų pirma išplečiama piktnaudžiavimo rinka sistemos taikymo sritis, kaip konkretūs nusikaltimai kvalifikuojami mėginimas manipuluoti rinka ir mėginimas prekiauti vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija, stiprinami kompetentingoms institucijoms suteikti tyrimo įgaliojimai ir nustatomos būtinosios administracinių priemonių, sankcijų bei baudų taisyklės.
9. Siūloma direktyva iš valstybių narių reikalaujama nustatyti baudžiamąsias sankcijas už tarptautinę prekybą vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija arba manipuliavimą rinka ir už skatinimą arba mėginimą daryti šiuos nusikaltimus bei bendrininkavimą juos darant. Be to, atsakomybė nustatoma ir juridiniams asmenims, įskaitant, kai tai įmanoma, jų baudžiamąją atsakomybę.

1.3. EDAPP nuomonės tikslas

10. Kelios iš pasiūlymuose numatytų priemonių didesniai rinkos vientisumui ir investuotojų apsaugai užtikrinti turi poveikį asmenų teisėms, susijusioms su jų asmens duomenų tvarkymu.
11. Visų pirma kompetentingoms institucijoms tiriant prekybą vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija arba piktnaudžiavimą rinka arba joms bendradarbiaujant, kad šie nusikaltimai būtų išaiškinti, apie juos būtų pranešta arba už juos būtų nubausta, bus renkami, tvarkomi ir bus keičiamasi asmens duomenimis. Be to, taikant mechanizmą, kuriuo asmenys bus skatinami pranešti apie pažeidimus, taip pat bus tvarkomi apie pažeidimus pranešančio asmens ir „kaltinamojo“ asmens duomenys. Galiausiai sankcijų sistema turės įtakos teisei į asmens duomenų apsaugą, jeigu skelbiant sankcijas bus nurodoma už siūlomo reglamento pažeidimą atsakingo asmens tapatybę.
12. Nors siūlomame reglamente yra kelios nuostatos, galinčios turėti įtakos asmens teisei į jo duomenų apsaugą, pati siūloma direktyva neapima asmens duomenų tvarkymo. Todėl šioje nuomonėje daugiausia dėmesio bus skiriama siūlomam reglamentui ir visų pirma šiems jo aspektams: 1) duomenų apsaugos teisės aktų taikytinumui; 2) viešai neatskleistos informacijos gavėjų sąrašams; 3) kompetentingų institucijų įgaliojimams; 4) esamoms įtariamų sandorių atskleidimo ir pranešimo apie juos sistemoms; 5) keitimuisi informacija su trečiosiomis valstybėmis; 6) sankcijų paskelbimui ir pranešimui apie pažeidimus.

⁽¹⁾ 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/6/EB dėl prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliavimo rinka (piktnaudžiavimo rinka), OL L 96, 2003 4 12, p. 16.

2. PASIŪLYMŲ ANALIZĖ

2.1. Duomenų apsaugos teisės aktų taikytinumas

13. Ir siūlomo reglamento konstatuojamosiose dalyse ⁽¹⁾, ir jo nuostatose ⁽²⁾ paminėta Pagrindinių teisių chartija, Direktyva 95/46/EB ir Reglamentas (EB) Nr. 45/2001. Visų pirma siūlomo reglamento 22 straipsnyje aiškiai nustatyta bendra taisyklė, kad „valstybių narių vykdomam asmens duomenų tvarkymui pagal šį reglamentą kompetentingos institucijos taiko Direktyvos 95/46/EB nuostatas. Tvarkydama asmens duomenis pagal šį reglamentą, EVPRI laikosi Reglamento (EB) Nr. 45/2001 nuostatų“. Be to, toje nuostatose nustatytas ilgiausias galimas asmens duomenų saugojimo terminas – 5 metai.
14. EDAPP labai palankiai vertina šią bendrą siūlomo reglamento nuostatą ir apskritai jame parodytą konkretų dėmesį duomenų apsaugos teisės aktams. Vis dėlto EDAPP siūlo minėtą nuostatą performuluoti pabrėžiant esamų duomenų apsaugos teisės aktų taikytinumą. Be to, reikėtų patikslinti nuorodą į Direktyvą 95/46/EB – nurodyti, kad nuostatos bus taikomos laikantis nacionalinių taisyklių, kuriomis įgyvendinama Direktyva 95/46/EB. EDAPP pažymi, kad kai kuriose siūlomo reglamento nuostatose aiškiai nurodyta Direktyva 95/46/EB ir (arba) Reglamentas (EB) Nr. 45/2001. Taip pabrėžiamas atitinkamų duomenų apsaugos taisyklių taikymas konkrečiais atvejais, tačiau tai nereiškia, kad taisyklės netaikomos, jeigu jos aiškiai nepaminėtos kiekvienoje nuostatose, (galbūt) susijusioje su asmens duomenų tvarkymu.
15. Kaip ir 33 konstatuojamojoje dalyje, kitose konstatuojamosiose dalyse taip pat reikėtų nuosekliai rašyti, kad valstybės narės „turi“, o ne tik „turėtų“ paisyti atitinkamų duomenų apsaugos teisės aktų, nes jie galioja ir jų taikymo diskrecijos nėra.

2.2. Viešai neatskleistos informacijos gavėjų sąrašai

16. Siūlomame reglamente finansinės priemonės emitentams arba apyvartinių taršos leidimų rinkos dalyviams nustatoma pareiga sudaryti visų su jais pagal darbo sutartį ar kitais pagrindais dirbančių asmenų, turinčių galimybę susipažinti su viešai neatskleista informacija, sąrašus (13 straipsnio 1 dalis). Finansinės priemonės emitentai, kurių finansinėmis priemonėmis leidžiama prekiauti MVI augimo rinkoje, nuo tokios pareigos atleidžiami, išskyrus atvejus, kai pateikti minėtą sąrašą prašo kompetentinga institucija (13 straipsnio 2 dalis).
17. EDAPP pripažįsta, kad toks sąrašas yra būtinas kaip svarbi priemonė kompetentingoms institucijoms tiriant galimą prekybą vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija arba piktnaudžiavimą rinka. Vis dėlto kadangi šie sąrašai bus susiję su asmens duomenų tvarkymu, pagrindiniame teisės akte reikėtų nustatyti pagrindines duomenų apsaugos taisykles ir garantijas. Todėl EDAPP rekomenduoja aiškiai nurodyti tokio sąrašo paskirtį materialinėje siūlomo reglamento nuostatose. Ši paskirtis iš tiesų yra vienas svarbiausių bet kurio duomenų tvarkymo pagal Direktyvos 95/46/EB 6 straipsnį elementų.
18. Pagal siūlomo reglamento 13 straipsnio 4 dalį Komisija deleguotaisiais aktais tvirtina priemones, kuriomis nustatomas sąrašo turinys (įskaitant informaciją apie asmenų, įtrauktinų į viešai neatskleistos informacijos turinčių asmenų sąrašą, tapatybę ir priežastis, dėl kurių juos reikėtų įtraukti), taip pat sąlygas, kuriomis privaloma sudaryti tokį sąrašą (įskaitant sąlygas, kuriomis tokie sąrašai turi būti atnaujinami, jų saugojimo laiką ir į juos įtrauktų asmenų pareigas). Tačiau EDAPP rekomenduoja:

- svarbiausias sąrašo sudedamąsias dalis (bet kuriuo atveju – priežastis, dėl kurių asmenis reikėtų į jį įtraukti) įtraukti į patį siūlomą reglamentą,
- pateikti nuorodą dėl poreikio konsultuotis su EDAPP, jeigu deleguotieji aktai susiję su asmens duomenų apsauga.

2.3. Kompetentingų institucijų įgaliojimai

19. 17 straipsnio 2 dalyje išvardijami būtinieji priežiūros ir tyrimo įgaliojimai, kuriuos kompetentingos institucijos turi turėti, kad įvykdytų savo pareigas pagal siūlomą reglamentą.

⁽¹⁾ Žr. siūlomo reglamento 33, 35, 39 ir 40 konstatuojamąsias dalis.

⁽²⁾ Žr. siūlomo reglamento 17 straipsnio 4 dalį, 22, 23 straipsnius ir 29 straipsnio 1 dalies c punktą.

20. Dviejų rūšių įgaliojimams skirtinas ypatingas dėmesys, nes jais ribojama teisė į privatumą ir teisė į duomenų apsaugą: teisei patekti į privačias patalpas dokumentų poėmiui bet kokia forma bei teisei reikalauti esamų telefoninių pokalbių ir duomenų išklotinių.

2.3.1. Teisė patekti į privačias patalpas

21. Teisė patekti į privačias patalpas siekiant konfiskuoti dokumentus bet kokia forma yra itin invazinio pobūdžio ir ja ribojama teisė į privatumą. Todėl jai reikėtų nustatyti griežtas sąlygas ir atitinkamas garantijas ⁽¹⁾. 17 straipsnio 2 dalies e punkte reikalaujama, kad norint patekti į privačias patalpas pagal nacionalinę teisę būtų iš anksto gautas teismo institucijos leidimas ir kad turi būti pagrįstas įtarimas, jog su tyrimo dalyku susiję dokumentai gali būti svarbūs norint įrodyti, kad vertybiniais popieriais prekiaujama naudojantis viešai neatskleista informacija arba manipuluojama rinka. EDAPP vertina tai, kad tekste apribojami kompetentingų institucijų įgaliojimai nustačius patekimo į privačias patalpas sąlygas – pagrįstą siūlomo reglamento arba direktyvos pažeidimo įtarimą ir išankstinių teismo institucijos leidimą. Vis dėlto EDAPP mano, kad bendrasis išankstinio teismo leidimo reikalavimas, nepaisant to, ar to reikalaujama nacionalinėje teisėje, ar ne, yra ir pagrįstas, ir būtinas, turint galvoje galimą nagrinėjamų įgaliojimų invazinį pobūdį.
22. Siūlomo reglamento 30 konstatuojamojoje dalyje nurodyti atvejai, kada patekti į privačias patalpas būtina, t. y. asmuo, kuriam jau pateiktas prašymas pateikti informaciją, (visai ar iš dalies) to prašymo nevykdo, arba kai yra pagrindo manyti, kad, jei toks prašymas būtų pateiktas, jis nebūtų vykdomas ar kad dokumentai ar informacija, su kuriais susijęs prašymas pateikti informaciją, būtų pašalinti, sugadinti ar sunaikinti. EDAPP palankiai vertina šiuos patikslinimus. Tačiau jis mano, kad tai yra papildomos garantijos, kurių reikia teisės į privatumą paisymui užtikrinti ir kad dėl to juos reikėtų įtraukti į materialinę nuostatą kaip galimybės patekti į privačias patalpas sąlygą.

2.3.2. Teisė reikalauti esamų telefoninių pokalbių ir esamų duomenų išklotinių

23. 17 straipsnio 2 dalies f punkte kompetentingos institucijos įgaliojamos „reikalauti telekomunikacijų operatoriaus ar investicinės įmonės turimų telefoninių pokalbių ir duomenų išklotinių“, tačiau patikslinama, kad prašymas gali būti pateiktas, „kai yra pagrindo manyti“, kad tokios išklotinės „gali būti svarbios norint įrodyti“, jog, pažeidžiant siūlomo reglamento ar siūlomos direktyvos nuostatas, „buvo prekiaujama vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija ar manipuluojama rinka“. Tačiau šios išklotinės negali apimti „su jomis susijusių pranešimų turinio“. Be to, 17 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad šio straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai įgyvendinami pagal nacionalinę teisę.
24. Duomenys, susiję su elektroninių ryšių priemonių naudojimu, gali suteikti įvairiausios asmeninės informacijos, pvz., skambinančių ir skambutį priimančių asmenų tapatybę, skambučio laiką ir trukmę, naudotą tinklą, naudotojo geografinę buvimo vietą, jei yra nešiojamųjų įrenginių, ir kt. Be to, kai kurie srauto duomenys, susiję su internetu ir e. pašto naudojimu (pvz., interneto svetainių, kuriose lankytasi, sąrašas), gali atskleisti svarbius pranešimo turinio aspektus. Srauto duomenų tvarkymas taip pat prieštarauja susirašinėjimo slaptumui. Atsižvelgiant į tai, Direktyvoje 2002/58/EB ⁽²⁾ (E. privatumo direktyva) nustatytas principas, kad srauto duomenys turi būti sunaikinti arba pakeisti taip, kad taptų anoniminiais, kai šie duomenys nebėra reikalingi pranešimui perduoti ⁽³⁾. Pagal minėtos direktyvos 15 straipsnio 1 dalį valstybės narės į nacionalinės teisės aktus gali įtraukti leidžiančias nukrypti nuostatas, kuriomis siekiama konkrečių teisėtų tikslų, tačiau jos turi būti būtinos, tinkamos ir proporcingos demokratinėje visuomenėje šiems tikslams pasiekti ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Visų pirma žr. 1993 m. vasario 23 d. EŽTT sprendimą *Funcke prieš Prancūziją*, 10828/84.

⁽²⁾ 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (OL L 201, 2002 7 31, p. 37).

⁽³⁾ Žr. Direktyvos 2002/58/EB 6 straipsnio 1 dalį (OL L 201, 2002 7 31, p. 37).

⁽⁴⁾ Direktyvos 2002/58/EB 15 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad toks apribojimas „yra būtina, tinkama ir adekvati demokratinės visuomenės priemonė, skirta apsaugoti nacionalinį saugumą (t. y. valstybės saugumą), gynybą, visuomenės saugumą, taip užkardant, tiriant ir nustatant baudžiamąsias veikas ar neteisėtą elektroninių ryšių sistemos naudojimą, kaip nurodyta Direktyvos 95/46/EB 13 straipsnio 1 dalyje. Valstybės narės gali, *inter alia*, patvirtinti teises priemones, leidžiančias ribotą laikotarpį saugoti duomenis, remiantis šioje dalyje nustatytais motyvais. (...)“.

25. EDAPP pripažįsta, kad Komisija siūlomame reglamente siekia teisėtų tikslų. Jis supranta iniciatyvų, kurių tikslas – stiprinti finansų rinkų priežiūrą, poreikį siekiant apsaugoti jų patikimumą ir geriau apsaugoti investuotojus bei ekonomiką apskritai. Tačiau, atsižvelgiant į tyrimo įgaliojimų, tiesiogiai susijusių su srauto duomenimis, galimą invazinį pobūdį, jie turi atitikti būtinumo ir proporcingumo reikalavimus, t. y. turi būti apriboti tuo, kas yra būtina siekiamam tikslui pasiekti, ir neviršyti to, kas yra būtina jam pasiekti⁽¹⁾. Todėl šiuo požiūriu labai svarbu, kad būtų aiškiai apibrėžta nuostatų dalykinė taikymo sritis ir taikymo sritis asmenų atžvilgiu, taip pat aplinkybės ir sąlygos, kuriomis jos gali būti naudojamos. Be to, siekiant apsaugoti nuo piktnaudžiavimo grėsmės, turėtų būti numatytos tinkamos garantijos.
26. Atitinkamų telefoninių pokalbių ir duomenų išklotinės neabejotinai apims asmens duomenis, kaip jie apibrėžti Direktyvoje 95/46/EB, Direktyvoje 2002/58/EB ir Reglamente (EB) Nr. 45/2001. Siūlomo reglamento 31 konstatuojamojoje dalyje paminėta, kad „iš telefoninių pokalbių ir duomenų išklotinių galima nustatyti už melagingos ar klaidinančios informacijos platinimą atsakingo asmens tapatybę, taip pat nustatyti, kad asmenys tam tikru metu susisiekė ir kad du ar daugiau asmenų palaiko ryšį“⁽²⁾. Todėl reikėtų užtikrinti, kad būtų visiškai paisoma sąžiningo ir teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlygų pagal minėtas direktyvas ir reglamentą.

2.3.3. Teismo leidimo reikalavimas

27. EDAPP pažymi, kad pagal 17 straipsnio 3 dalį šie įgaliojimai įgyvendinami pagal nacionalinę teisę, aiškiai nenurodant išankstinio teismo leidimo, kaip yra ir dėl teisės patekti į privačias patalpas. EDAPP mano, kad bendrasis išankstinio teismo leidimo reikalavimas visais atvejais, nepaisant to, ar jo reikalaujama pagal nacionalinę teisę, ar ne, būtų pagrįstas turint galvoje galimą nagrinėjamos teisės invazinį pobūdį ir interesą suderintai taikyti visų ES valstybių narių teisės aktus. Be to, reikėtų turėti omenyje, kad įvairiuose valstybių narių įstatymuose numatytos specialios būsto neliečiamumo garantijos, kuriomis siekiama apsaugoti nuo neproporcingų ir neatidžiai reglamentuotų patikrų, kratų ar poėmių, visų pirma kai tai daro administracinio pobūdžio institucijos.
28. Be to, EDAPP rekomenduoja nustatyti reikalavimą kompetentingoms institucijoms prašyti telefoninių pokalbių ir duomenų išklotinių oficialiame sprendime, kuriame būtų nurodyta prašymo teisinis pagrindas, tikslas ir tai, kokios informacijos reikalaujama, terminas, per kurį informaciją reikia pateikti, ir adresato teisė į tai, kad sprendimą patikrintų Teisingumo Teismas.

2.3.4. Telefoninių pokalbių ir duomenų išklotinių apibrėžimas

29. Siūlomame reglamente sąvokos „telefoninių pokalbių ir duomenų išklotinės“ neapibrėžtos. Direktyvoje 2002/58/EB (E. privatumo direktyva) nurodomi tik „srauto duomenys“, tačiau ne „telefoninių pokalbių ir duomenų išklotinės“. Nereikia nė sakyti, kad tiksli šių sąvokų reikšmė lemia tai, kokį poveikį tyrimo įgaliojimai gali turėti atitinkamų asmenų privatumui ir duomenų apsaugai. EDAPP siūlo vartoti Direktyvoje 2002/58/EB jau esantį terminą „srauto duomenys“.
30. 17 straipsnio 2 dalies f punkte nurodomos „telekomunikacijų operatoriaus ar investicinės įmonės turimų telefoninių pokalbių ir duomenų“ išklotinės. E. privatumo direktyvoje nustatytas principas, kad srauto duomenys turi būti ištrinti, kai jų nebereikia komerciniam tikslui, kurio siekiant jie buvo surinkti. Tačiau pagal E. privatumo direktyvos 15 straipsnio 1 dalį valstybės narės teisėsaugos tikslais gali nukrypti nuo šio įpareigojimo. Duomenų saugojimo direktyva siekiama suderinti valstybių narių iniciatyvas pagal E. privatumo direktyvos 15 straipsnio 1 dalį, kiek jos susijusios su duomenų saugojimu „sunkiems“ nusikaltimams tirti, išaiškinti ir patraukti už juos atsakomybėn.

(1) Žr., pvz., 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *Volker und Markus Schecke GbR* (sujungtos bylos C-92/09 ir C-93/09), *Hartmut Eifert* prieš *Land Hessen* (C-92/09), dar nepaskelbto Rinkinyje, 74 punktą.

(2) Taip pat žr. siūlomo reglamento aiškinamojo memorandumo 12 punktą.

31. Kyla klausimas, ar 17 straipsnio 2 dalies f punkte nurodant telefoninius pokalbius ir duomenų išklotines turimi omenyje duomenys, prieinami dėl srauto ir buvimo vietos duomenų saugojimo, reglamentuojamo E. privatumo direktyvoje, ar papildomi duomenys, kurių reikalaujama Duomenų saugojimo direktyvoje. Dėl pastarosios galimybės kiltų didelių rūpesčių, nes E. privatumo direktyvos 15 straipsnio 1 dalyje numatytos leidžiančios nukrypti nuostatos (t. y. nusikaltimų prevencija, išaiškinimas, tyrimas ir patraukimas atsakomybėn už juos) būtų naudojamos tikslams, kuriems duomenys yra saugomi pagal Duomenų saugojimo direktyvą (t. y. „sunkiems“ nusikaltimams tirti, išaiškinti ir patraukti už juos atsakomybėn), išplėsti. Kitaip tariant, pagal Duomenų saugojimo direktyvą saugomi duomenys taip būtų naudojami šioje direktyvoje nenumatytais tikslais. Tai reikštų Europos raginimą pasinaudoti „teisine spraga“, vienu svarbiausių dabartinės Duomenų saugojimo direktyvos trūkumų ⁽¹⁾.
32. Todėl EDAPP primygtinai rekomenduoja nurodyti telefoninių pokalbių duomenų išklotinių, kurių kompetentingos institucijos gali reikalauti, kategorijas. Tokie duomenys, atsižvelgiant į jų gavimo ir tvarkymo tikslą, turi būti tinkami, reikšmingi, nepertekliniai. Be to, EDAPP rekomenduoja 17 straipsnio 2 dalies f punktą apriboti tik tais duomenimis, kuriuos pagal E. privatumo direktyvą 2002/58/EB paprastai tvarko („saugo“) telekomunikacijų operatoriai. Taip iš esmės užkertamas kelias susipažinti su duomenimis, saugomais pagal Duomenų saugojimo direktyvą, jei su jais susipažinti siekiama ne „sunkių“ nusikaltimų tyrimo, išaiškavimo ir patraukimo atsakomybėn už juos reikmėms ⁽²⁾.
33. 17 straipsnio 2 dalies f punkte numatyta galimybė susipažinti su „investicinės įmonės turimų telefoninių pokalbių ir duomenų“ išklotinėmis. Tekste reiktų nurodyti išklotinių kategorijas ir patikslinti įmones, apie kurias kalbama šioje nuostatoje. EDAPP daro prielaidą, kad išklotinės sutaps su nurodytosiomis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl finansinių priemonių rinkų (toliau – siūloma FPRD) pasiūlyme. Jis pabrėžia dėl šio pasiūlymo pateikęs tam tikras rekomendacijas, kuriose patarė patikslinti ir šias sąvokas ⁽³⁾. Be to, tiek, kiek telefoninių pokalbių ir srauto duomenys būtų susiję su telefoniniais pokalbiais ir elektroniniais pranešimais, nurodytais siūlomos FPRD 16 straipsnio 7 dalyje, EDAPP rekomendavo apibrėžti tokių pranešimų įrašymo tikslą ir konkrečiau nurodyti, kokie pranešimai ir kokių kategorijų pranešimų duomenys bus įrašomi ⁽⁴⁾.
34. Galiausiai EDAPP malonu matyti, kad tekste nustatyta susipažinimo su duomenimis sąlyga – kai yra pagrįstas įtarimas, jog pažeistas siūlomas reglamentas ar siūloma direktyva, ir kad jame kompetentingoms institucijoms aiškiai neleidžiama susipažinti su pranešimų turiniu.

2.4. Esamos įtartinų sandorių atskleidimo ir pranešimo apie juos sistemos

35. Siūlomo reglamento 11 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad bet koks asmuo, užsiimantis prekybos vietos valdymo veikla, priima ir įgyvendina veiksmingas taisykles ir procedūras, kuriomis siekiama neleisti piktnaudžiauti rinka ir nustatyti piktnaudžiavimą rinka. Be to, to paties straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad bet koks asmuo, profesionaliai organizuojantis ar vykdamas finansinių priemonių sandorius, įdiegtų sistemas, kurias naudojant būtų sekami ir registruojami pavedimai ir sandoriai, kurie gali būti susiję su

⁽¹⁾ Šiuo atžvilgiu žr. 2011 m. kovo 31 d. EDAPP nuomonę dėl Duomenų saugojimo direktyvos (Direktyva 2006/24/EB) taikymo vertinimo ataskaitos, kurią Komisija pateikė Tarybai ir Europos Parlamentui (Direktyva 2006/24/EB), pvz., jos 24 punktą.

⁽²⁾ EDAPP norėtų priminti problemas, kilusias dėl to, kad nėra europinės „sunkaus nusikaltimo“ apibrėžties. Iš tikrųjų EDAPP pabrėžė, jog Komisijos pateiktos Duomenų saugojimo direktyvos vertinimo ataskaita rodo, kad palikus valstybėms narėms teisę savo nuožiūra tiksliai apibrėžti sąvokos „sunkus nusikaltimas“ reikšmę, duomenys buvo naudojami įvairiausiais tikslais. Komisija nurodė, kad „dauguma direktyvą į savo teisę perkeliančių valstybių narių, vadovaudamasi savo teisės aktais, suteikia prieigą prie saugomų duomenų ir leidžia jais naudotis ir kitais, direktyva nereglamentuojamais tikslais, be kita ko, dėl nusikaltimų prevencijos ir kovos su jais apskritai, taip pat kilus grėsmei žmonių gyvybei ir sveikatai“. Žr. 2011 m. gegužės 31 d. nuomonės dėl Komisijos Tarybai ir Europos Parlamentui pateiktos Duomenų saugojimo direktyvos vertinimo ataskaitos (Direktyva 2006/24/EB) 24, 71 ir 72 punktus.

⁽³⁾ Pagal 71 straipsnio 2 dalies d punktą kompetentingai institucijai pagal siūlomą MiFID leidžiama reikalauti investicinių įmonių turimų esamų telefoninių pokalbių ir esamų srauto duomenų įrašų, jeigu pagrįstas įtarimas, kad padarytas siūlomos MiFIF pažeidimas.

⁽⁴⁾ Žr. 2012 m. vasario 10 d. EDAPP nuomonę dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl finansinių priemonių rinkų direktyvos, kuria panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/39/EB (nauja redakcija), pasiūlymo ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl finansinių priemonių rinkų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų (Europos rinkos infrastruktūros reglamentas), pasiūlymo.

prekyba vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija ar manipulavimu rinka arba bandymu manipuliuoti rinka ar vykdyti prekybą vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija. Esant įtarimui turi būti nedelsiant pranešta kompetentingai institucijai. Komisija patvirtins techninius reglamentavimo standartus, kad nustatytų atitinkamas pirmojoje pastraipoje nurodytas procedūras ir tvarką ir antrojoje pastraipoje (11 straipsnio 3 dalies paskutinis sakiny) paminėtas sistemas ir pranešimų šablonus.

36. Kadangi šios sistemos tikriausiai apims asmens duomenis (pvz., į viešai neatskleistos informacijos gavėjų sąrašą įtrauktų asmenų sandorių stebėjimas), EDAPP norėtų pabrėžti, kad šie standartai turėtų būti kuriami pagal privatumo užtikrinimo projektuojant principą, t. y. duomenų apsauga ir privatumas turi būti integruojami nuo pat naujų produktų, paslaugų ir procedūrų, susijusių su asmens duomenų tvarkymu, kūrimo pradžios⁽¹⁾. Be to, EDAPP rekomenduoja nurodyti poreikį konsultuotis su EDAPP, kiek šie reglamentavimo standartai susiję su asmens duomenų tvarkymu.

2.5. Keitimasis informacija su trečiosiomis valstybėmis

37. EDAPP atkreipia dėmesį į nuorodą į Direktyvą 95/46/EB, ypač į jos 25 ar 26 straipsnį, ir konkrečias siūlomo reglamento 23 straipsnyje paminėtas garantijas, susijusias su asmens duomenų atskleidimu trečiosioms šalims. Būtent kiekvieno atskiro atvejo vertinimas, perdavimo būtinumo užtikrinimas, reikalavimas, kad būtų aiškus išankstinis kompetentingos institucijos leidimas toliau perduoti duomenis trečiajai šaliai ir kad ji atliktų tokį perdavimą, taip pat tinkamo asmens duomenų apsaugos lygio buvimas asmens duomenis gaunančioje trečiojoje šalyje laikoma tinkamomis garantijomis, turint galvoje tokio perdavimo grėsmes.

2.6. Sankcijų skelbimas

2.6.1. Privalomas sankcijų skelbimas

38. Siūlomo reglamento 26 straipsnio 3 dalyje valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad kompetentingos institucijos nepagrįstai nedelsdamos paskelbtų kiekvieną administracinę priemonę ir sankciją, paskirtą už siūlomo reglamento pažeidimus, įskaitant bent informaciją apie pažeidimo tipą ir pobūdį, taip pat atsakingų asmenų tapatybę, nebent dėl tokio atskleidimo būtų smarkiai pakenkta finansų rinkų stabilumui.
39. Sankcijų paskelbimas padėtų labiau atgrasyti nuo pažeidimų, nes faktiniai ir galimi nusikaltėliai nesiryžtų daryti nusikaltimų, kad smarkiai nesugadintų reputacijos. Be to, padidėtų skaidrumas, nes rinkos dalyviai žinotų, kad konkretus asmuo padarė pažeidimą. Ši prievolė tampa ne tokia griežta tik, jeigu dėl paskelbimo būtų padaryta neproporcingai didelė žala atitinkamoms šalims, ir tokiu atveju kompetentingos institucijos sankcijas skelbia anonimiškai.
40. EDAPP palankiai vertina 35 konstatuojamojoje dalyje pateiktą nuorodą į Pagrindinių teisių chartiją ir visų pirma į teisę į asmens duomenų apsaugą taikant ir skelbiant sankcijas. Vis dėlto jis nėra įsitikinęs, kad toks privalomas sankcijų skelbimas, kaip nurodyta dabar, atitinka duomenų apsaugos teisės reikalavimus, kuriuos Teisingumo Teismas yra išaiškinęs Sprendime *Schecke*⁽²⁾. Jis mano, kad priemonės tikslas, būtinumas ir proporcingumas nėra pakankamai įrodytas ir kad bet kuriuo atveju reikėtų numatyti tinkamas garantijas, padedančias išvengti asmenų teisėms kylančių grėsmių.

2.6.2. Skelbimo būtinumas ir proporcingumas

41. Sprendime *Schecke* Teisingumo Teismas panaikino Tarybos reglamento ir Komisijos reglamento nuostatas, kuriose buvo numatyta privalomai skelbti informaciją, susijusią su žemės ūkio fondų lėšų gavėjais, įskaitant lėšų gavėjų tapatybę ir gautas sumas. Teismas konstatavo, kad minėtas paskelbimas reiškia asmens duomenų tvarkymą, kuriam taikoma Europos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 8 straipsnio 2 dalis, ir kuriuo ribojamos Chartijos 7 ir 8 straipsniuose pripažįstamos teisės.

⁽¹⁾ Žr. 2011 m. sausio 14 d. EDAPP nuomonės dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Visapusiškas požiūris į asmens duomenų apsaugą Europos Sąjungoje“ (OL C 181, 2011 6 22, p. 1) 108–115 punktus.

⁽²⁾ Sprendimo *Schecke* (sujungtos bylos C-92/09 ir C-93/09) 56–64 punktai.

42. Nurodęs, kad „nuo duomenų apsaugos nukrypstančios nuostatos ir apribojimai turi griežtai atitikti būtinumo sąlygą“, Teisingumo Teismas toliau analizavo paskelbimo tikslą ir jo proporcingumą. Jis padarė išvadą, kad nebuvo įrodyta, jog priimdamos nagrinėjamą teisės aktą Taryba ir Komisija atsižvelgė į informacijos paskelbimo metodus, kurie atitiktų tokio paskelbimo tikslą ir kartu mažiau ribotų lėšų gavėjų teises.
43. Atrodo, kad siūlomo reglamento 26 straipsnio 3 dalis turi tokių pačių trūkumų, kuriuos ETT pabrėžė Sprendime *Schecke*. Reikėtų turėti omenyje, kad vertinant nuostatos, pagal kurią reikalaujama viešo asmeninės informacijos atskleidimo, atitiktų duomenų apsaugos reikalavimams labai svarbu turėti aiškų ir konkrečiai apibrėžtą tikslą, kurio siekiama numatomu paskelbimu. Tik esant aiškiam ir konkrečiai apibrėžtam tikslui galima įvertinti, ar atitinkamų asmens duomenų paskelbimas iš tikrųjų yra būtinas ir proporcingas ⁽¹⁾.
44. Perskaičius pasiūlymą ir lydimojusius dokumentus (t. y. poveikio vertinimo ataskaitą), EDAPP susidarė įspūdis, kad nėra aiškiai nustatytas šios priemonės tikslas, taigi ir būtinumas. Nors pasiūlymo konsultuojamosiose dalyse apie tai nieko nekalbama, poveikio vertinime tiesiog nurodomas bendras teigiamas poveikis (t. y. atgrasymo nuo piktnaudžiavimo rinka poveikis, didesnė investuotojų apsauga, vienodas emitentų vertinimas, geresnis vykdymo užtikrinimas) ir tik užuominos, kad „sankcijų skelbimas yra labai svarbus, siekiant didinti skaidrumą ir išlaikyti pasitikėjimą finansų rinka“, ir kad „skelbiant paskirtas sankcijas bus lengviau siekti atgrasymo tikslo, rinka taps vientisesnė, o investuotojai bus geriau apsaugoti“ ⁽²⁾. Neatrodo, kad tokio bendro teiginio pakanka siūlomos priemonės būtinumui įrodyti. Jeigu bendras jos tikslas yra didesnis atgrasymas, atrodo, kad Komisija visų pirma turėjo paaiškinti, kodėl nepakanka didesnių finansinių sankcijų (arba kitų sankcijų, ne viešo paskelbimo ir sugėdinimo).
45. Be to, neatrodo, kad poveikio vertinimo ataskaitoje būtų atsižvelgta į ne tokius invazinius metodus, pvz., kad apie paskelbimą būtų sprendžiama kiekvienu konkrečiu atveju atskirai. Visų pirma ši alternatyva atrodytų *prima facie* proporcingesnė, ypač atsižvelgiant į tai, kad, kaip pripažįstama 26 straipsnio 1 dalies d punkte, paskelbimas yra sankcija, kurią dėl šios priežasties reikia vertinti kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į atitinkamas aplinkybes, pvz., pažeidimo sunkumą, asmeninės atsakomybės laipsnį, recidyvus, trečiųjų asmenų patirtus nuostolius ir kt. ⁽³⁾.
46. Poveikio vertinimo ataskaitoje nepaaiškinama, kodėl paskelbimas kiekvieną konkretų atvejį vertinant atskirai nėra pakankama alternatyva. Jame nurodyta tik tai, kad paskirtų sankcijų skelbimas „padės siekti tikslo pašalinti galimybes ir diskreciją, jei įmanoma, atimant iš valstybių narių dabar turimą diskreciją reikalauti tokio paskelbimo“ ⁽⁴⁾. EDAPP nuomone, galimybė įvertinti atvejį atsižvelgiant į konkrečias jo aplinkybes yra proporcingesnė ir todėl labiau pageidautina, palyginti su privalomo paskelbimo visais atvejais reikalavimu. Ši diskrecija, pvz., leistų kompetentingai institucijai išvengti paskelbimo ne tokių sunkių pažeidimų atvejais, jeigu pažeidimu nepadaryta didelė žala, jeigu šalis savanoriškai bendradarbiavo ir pan. Todėl poveikio vertinime atliktas vertinimas neišsklaido abejonių dėl priemonės būtinumo ir proporcingumo.

2.6.3. Būtinybė taikyti tinkamas garantijas

47. Siūlomame reglamente reikėjo numatyti tinkamas garantijas siekiant užtikrinti teisingą skirtingų interesų pusiausvyrą. Pirma, būtinos garantijos, susijusios su kaltinamųjų teise ginčyti sprendimą teisme ir nekaltumo prezumpcija. Šiuo atžvilgiu į 26 straipsnio 3 dalį reikėjo įtraukti konkrečią formuluotę,

⁽¹⁾ Šiuo atžvilgiu taip pat žr. 2011 m. balandžio 15 d. EDAPP nuomonę dėl Sąjungos metiniam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL C 215, 2011 7 21, p. 13).

⁽²⁾ Žr. poveikio vertinimo p. 166.

⁽³⁾ T. y. pagal siūlomo reglamento 27 straipsnį, kuriame nustatomi sankcijų taikymo kriterijai.

⁽⁴⁾ Žr. poveikio vertinimo p. 167.

kad kompetentingos institucijos būtų įpareigos imtis atitinkamų priemonių dėl abiejų atvejų, jeigu sprendimas apskundžiamas ir jeigu teismas galiausiai jį panaikina ⁽¹⁾.

48. Antra, siūlomame reglamente reiktų užtikrinti, kad duomenų subjektų teisių būtų paisoma prevenciškai. EDAPP vertina tai, kad galutinės redakcijos pasiūlyme numatyta galimybė atsisakyti paskelbimo, jeigu dėl jo būtų padaryta neproporcinga žala. Vis dėlto prevencinis požiūris turėtų reikšti, kad subjektams būtų iš anksto pranešama, kad sprendimas skirti jiems sankciją bus skelbiamas viešai ir kad jiems suteikiama teisė dėl to prieštarauti pagal Direktyvos 95/46/EB 14 straipsnį esant teisėtiems, įtikinamiems pagrindams ⁽²⁾.
49. Trečia, nors siūlomame reglamente nenurodyta laikmena, kurioje informacija turėtų būti skelbiama, praktiškai galima įsivaizduoti, kad daugelyje valstybių narių ji bus skelbiama internete. Skelbimas internete kelia ypatingų klausimų ir grėsmių, visų pirma susijusių su poreikiu užtikrinti, kad informacija būtų saugoma internete ne ilgiau nei tai būtina ir kad negalima duomenimis manipuluoti ar jų keisti. Išorinių paieškos priemonių naudojimas irgi kelia grėsmę, kad informacija gali būti ištraukta iš konteksto ir sunkiai kontroliuojamais būdais nukreipta žiniatinklyje bei už jo ribų ⁽³⁾.
50. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, valstybės narės būtina įpareigoti užtikrinti, kad atitinkamų asmenų asmens duomenys internete būtų saugomi tik pagrįstą laiką, o paskui būtų sistemingai ištrinami ⁽⁴⁾. Be to, turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų tinkamą saugumo priemonių ir garantijų taikymą, visų pirma siekiant apsaugoti nuo grėsmių, susijusių su išorinių paieškos priemonių naudojimu ⁽⁵⁾.

2.6.4. Išvada

51. EDAPP nuomone, tokia nuostata dėl privalomo sankcijų skelbimo, kaip suformuluota dabar, neatitinka pagrindinių teisių į privatumą ir duomenų apsaugą. Teisės aktų leidėjas turėtų atidžiai įvertinti siūlomos sistemos būtinumą ir patikrinti, ar skelbimo pareiga neviršija to, kas yra būtina viešojo intereso tikslui pasiekti, ir ar šiam tikslui pasiekti nėra mažiau ribojančių priemonių. Atsižvelgus į šio proporcingumo vertinimo rezultatą, kartu su paskelbimo pareiga bet kuriuo atveju reiktų numatyti reikiamas garantijas, užtikrinančias nekaltumo prezumpciją, atitinkamų asmenų prieštaravimo teisę, duomenų saugumą ir (arba) tikslumą ir jų ištrynimą praėjus pakankamai laiko.

2.7. Pranešimai apie pažeidimus

52. Siūlomo reglamento 29 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės įdiegtų veiksmingus pranešimo apie pažeidimus mechanizmus, dar vadinamus informavimo schemomis. Nors tai gali būti veiksminga priemonė reikalavimų vykdymui užtikrinti, dėl šių sistemų duomenų apsaugos požiūriu kyla svarbių klausimų ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Pavyzdžiui, nacionalinės institucijos galėtų apsparstyti tokias priemones: atidėti paskelbimą, kol apeliacinis skundas bus atmetas, arba, kaip siūloma poveikio vertinimo ataskaitoje, aiškiai nurodyti, kad sprendimas dar gali būti apskūstas ir kad asmuo laikomas nekaltu, kol sprendimas nėra įsiteisėjęs, paskelbti pataisytą informaciją, jeigu teismas panaikina sprendimą.

⁽²⁾ Žr. 2007 m. balandžio 10 d. EDAPP nuomonę dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL C 134, 2007 6 16, p. 1).

⁽³⁾ Šiuo atžvilgiu žr. Italijos DAI paskelbtą dokumentą „Asmens duomenys viešojo administravimo įstaigų registruose ir dokumentuose. Šių asmens duomenų tvarkymo gairės viešosioms įstaigoms, susijusios su tinklo pranešimais ir sklaida“, skelbiamos Italijos DAI interneto svetainėje <http://www.garantepivacy.it/garante/doc.jsp?ID=1803707>

⁽⁴⁾ Šie rūpestį keliantys klausimai taip pat susiję su bendresne teise būti pamirštam, dėl kurios įtraukimo į naujuosius asmens duomenų apsaugos teisės aktus šiuo metu diskutuojama.

⁽⁵⁾ Šias priemones ir garantijas, pavyzdžiui, gali sudaryti duomenų indeksavimo naudojant išorines paieškos sistemas atsisakymas.

⁽⁶⁾ 29 straipsnio darbo grupė 2006 m. paskelbė nuomonę dėl tokių sistemų, kurioje aptarė šio reiškinio aspektus, susijusius su duomenų apsauga: nuomonė 1/2006 dėl ES duomenų apsaugos taisyklių taikymo vidaus pažeidimų atskleidimo sistemoms apskaitos, vidaus apskaitos kontrolės, audito, kovos su kyšininkavimu, bankininkystės ir finansiniais nusikaltimais srityse (DG nuomonė dėl pažeidimų atskleidimo). Nuomonę galima rasti 29 straipsnio darbo grupės interneto svetainėje http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/index_en.htm

53. EDAPP palankiai vertina tai, kad siūlomame reglamente numatytos konkrečios garantijos, papildomai plėtotinos nacionaliniu lygmeniu, susijusios su asmenų, pranešančių apie įtariamą pažeidimą, apsauga ir asmens duomenų apsauga apskritai. EDAPP supranta, kad siūlomame reglamente pateikiami tik svarbiausi valstybių narių įgyvendintinos sistemos elementai. Vis dėlto jis norėtų atkreipti dėmesį į toliau nurodytus papildomus aspektus.
54. Kaip ir kitose savo nuomonėse ⁽¹⁾, EDAPP pabrėžia būtinybę pateikti konkrečią nuorodą į poreikį paisyti pažeidimų atskleidėjų ir informatorių tapatybės konfidencialumo. EDAPP pabrėžia, kad pažeidimų atskleidėjų padėtis yra kebli. Tokią informaciją teikiantiems asmenims turėtų būti užtikrinama, kad bus saugomas jų tapatybės konfidencialumas, visų pirma asmens, apie kurio įtariamą pažeidimą pranešama, atžvilgiu ⁽²⁾. Pažeidimų atskleidėjų tapatybės konfidencialumas turėtų būti užtikrinamas visais procedūros etapais, jeigu taip nepažeidžiamos nacionalinės taisyklės, kuriomis reglamentuojamos teismo procedūros. Visų pirma tapatybę gali reikėti atskleisti atliekant tolesnį tyrimą arba vykstant teismo procesui, pradėtam dėl tyrimo (įskaitant ir tokius atvejus, kai yra įrodyta, kad apie asmenį sąmoningai pateikta melaginga informacija) ⁽³⁾. Atsižvelgdamas į tai, EDAPP rekomenduoja į 29 straipsnio 1 dalies b punktą įtraukti tokią nuostatą: „Šių asmenų tapatybę turėtų būti užtikrinta visais procedūros etapais, nebent jos atskleidimas yra būtinas pagal nacionalinę teisę atliekant tolesnį tyrimą arba vykstant paskesniajam teismo procesui“.
55. EDAPP tenkina tai, kad 29 straipsnio 1 dalies c punkte iš valstybių narių reikalaujama užtikrinti ir kaltinamojo, ir nukentėjusiojo asmens duomenų apsaugą laikantis Direktyvoje 95/46/EB nustatytų principų. Tačiau jis siūlo atsisakyti žodžių „pagal Direktyvoje 95/46/EB įtvirtintus principus“ ir pateikti išsamesnę bei labiau įpareigojančią nuorodą į direktyvą. Kalbant apie poreikį paisyti duomenų apsaugos teisės aktų praktiškai įgyvendinant schemas, EDAPP visų pirma norėtų atkreipti dėmesį į 29 straipsnio darbo grupės rekomendacijas jos 2006 m. nuomonėje dėl pažeidimų atskleidimo. Be kita ko, įgyvendindami nacionalines schemas, atitinkami subjektai turėtų nepamiršti poreikio paisyti proporcingumo, kuo labiau apribodami asmenų, turinčių teisę pranešti, kategorijas, asmenų, galinčių būti patrauktais atsakomybėn, kategorijas ir pažeidimų, už kuriuos jie gali būti patraukti atsakomybėn, kategorijas; poreikį skatinti identifikuojamus ir konfidencialius, o ne anoniminius pranešimus; poreikį užtikrinti pažeidimų atskleidėjų tapatybės atskleidimą, jeigu pažeidimą atskleidęs asmuo sąmoningai pateikė melagingą informaciją; ir poreikį laikytis griežtų duomenų saugojimo terminų.

3. IŠVADOS

56. EDAPP palankiai vertina tai, kad siūlomame reglamente ypatingas dėmesys skirtas duomenų apsaugai.
57. EDAPP pateikia tokias rekomendacijas:
- 13 straipsnyje nurodyti viešai neatskleistos informacijos gavėjų sąrašo tikslą,
 - į 17 straipsnio 2 dalies e punktą dėl teisės pateikti į privačias patalpas įtraukti bendrą reikalavimą iš anksto gauti teismo leidimą,
 - į 17 straipsnio 2 dalies f punktą dėl teisės reikalauti telefoninių pokalbių ir srauto duomenų išsklotinių įtraukti bendrą reikalavimą iš anksto gauti teismo leidimą ir reikalavimą priimti oficialų sprendimą, kuriame būtų nurodyta: i) teisinis pagrindas; ii) prašymo tikslas; iii) kokios informacijos reikalaujama; iv) terminas, per kurį informaciją reikia pateikti; ir v) adresato teisė apskųsti sprendimą Teisingumo Teismui,

⁽¹⁾ Žr., pvz., 2011 m. balandžio 15 d. nuomonę dėl Sąjungos metiniam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir 2011 m. birželio 1 d. nuomonę dėl OLAF atliekamų tyrimų; abi pateikiamos <http://www.edps.europa.eu>

⁽²⁾ Būtinybę saugoti pažeidimo atskleidėjo tapatybės konfidencialumą EDAPP jau yra pabrėžęs savo 2010 m. liepos 30 d. rašte Europos ombudsmeniui byloje 2010-0458, kurį galima rasti EDAPP interneto svetainėje (<http://www.edps.europa.eu>). Taip pat žr. 2012 m. vasario 3 d., 2006 m. birželio 23 d. EDAPP nuomones dėl OLAF vidaus tyrimų (byla 2005-0418) ir 2007 m. spalio 4 d. nuomonę dėl OLAF išorės tyrimų (bylos 2007-47, 2007-48, 2007-49, 2007-50, 2007-72).

⁽³⁾ Žr. nuomonę dėl Sąjungos metiniam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, pateiktą <http://www.edps.europa.eu>

- nurodyti, kokių kategorijų telekomunikacijų operatorių ir investicinių įmonių saugomų telefoninių pokalbių ir duomenų išsklotinių gali reikalauti kompetentingos institucijos; 17 straipsnio 2 dalies f punkte apsiriboti telekomunikacijų operatorių pagal Direktyvą 2002/58/EB paprastai tvarkomais („saugomais“) duomenimis,
- į 29 straipsnio 1 dalies b punktą įtraukti nuostatą, kurioje būtų nurodyta: „Šių asmenų tapatybė turėtų būti užtikrinta visais procedūros etapais, nebent jos atskleidimas yra būtinas pagal nacionalinę teisę atliekant tolesnį tyrimą arba vykstant paskesniajam teismo procesui“,
- atsižvelgiant į šioje nuomonėje išreikštas abejones, įvertinti siūlomos privalomo sankcijų paskelbimo sistemos būtinumą ir proporcingumą. Atsižvelgus į būtinumo ir proporcingumo vertinimo rezultata, bet kuriuo atveju numatyti tinkamas garantijas, kuriomis būtų užtikrinta nekaltumo prezumpcija, paisoma atitinkamų asmenų prieštaravimo teisės, duomenų saugumo ir (arba) tikslumo ir praėjus tam tikram laikui jie būtų ištrinami.

Priimta Briuselyje 2012 m. vasario 10 d.

Giovanni BUTTARELLI
*Europos duomenų apsaugos priežiūros
pareigūno pavaduotojas*
